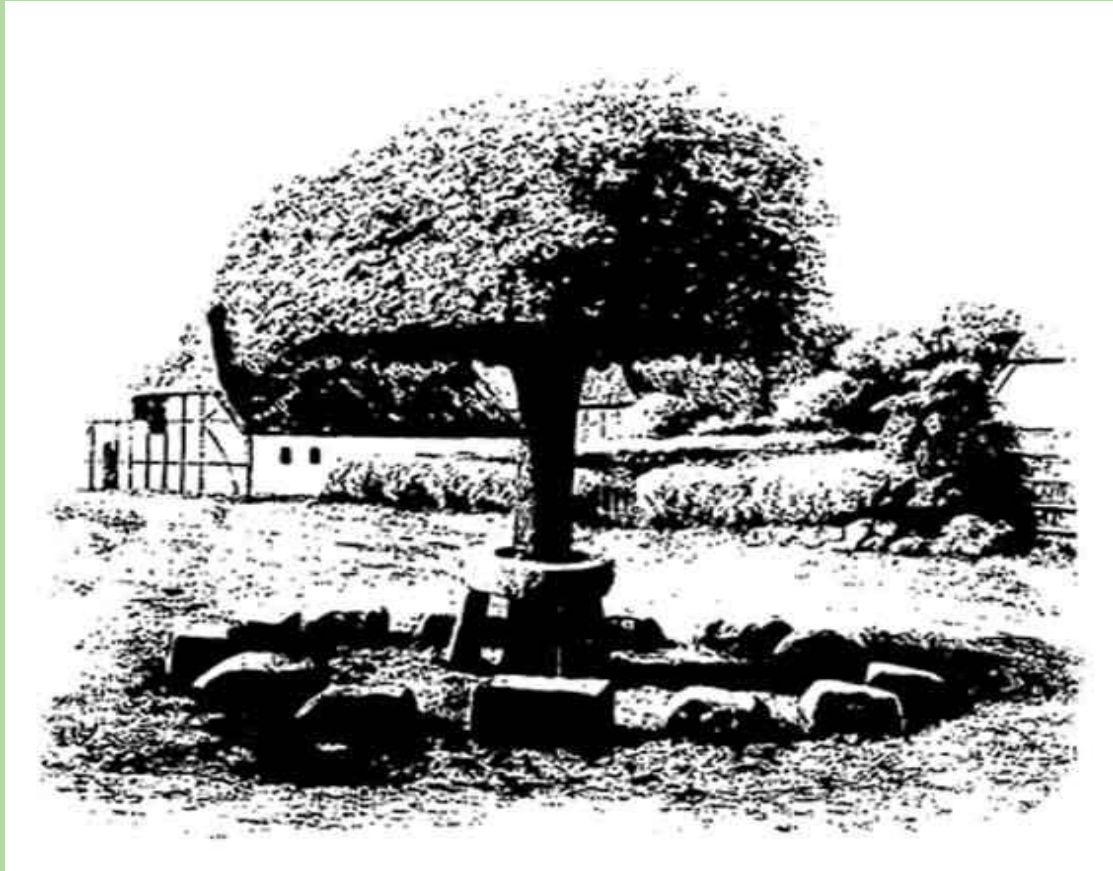

Historien bag det lokale demokrati

Sogn: var oprindelig betegnelsen for det område, hvis beboere søgte samme kirke. Senest med tiendens (en kirkeskat) indførelse i 1100-tallet lå sognenes grænser fast

Større **landsbyer** fik egen kirke, først af træ siden af sten. Der er i Danmark bevaret ca. 1500 landsbykirker fra middelalderen, heriblandt Gauerslund, Gårslev, Smidstrup og til dels Skærup

Sognene var samlet i **herreder**, der kunne omfatte 10-20 sogne, som havde fælles **tingsted**.

Denne administrative inddeling af landet var gældende til langt hen i 1900-tallet

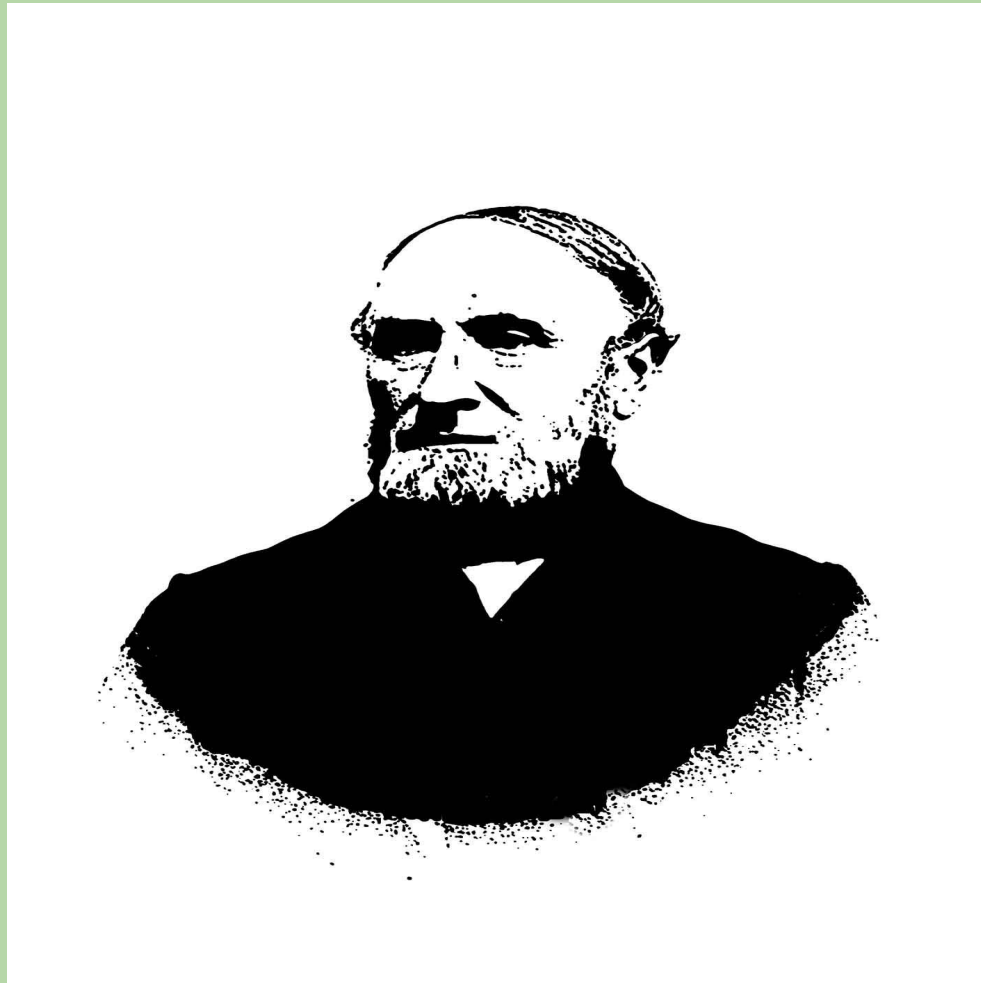
Ringstedmaleren J. Fr. N. Vermehren:
Fårehyrde fra 1854

Bystævnet fastsatte **byvedtægten**, der udformede regler omkring bl.a.:

- arbejdet på markerne (dyrkningsfællesskabet)
 - brandforebyggelse og – bekæmpelse
- sociale og kulturelle omgangsformer indenfor landsbyen
 - forholdet til omvandrede tiggere

Bystævnet var en institution fra i hvert fald 1100-tallet til slutningen af 1700-tallet, hvor landboreformerne for alvor slog igennem (ophævelse af dyrkningsfællesskab og overgang til selveje)

'**Sognefoged**' blev fra 1791 den officielle betegnelse for den bonde, der blev udpeget til at varetage de lokale politiopgaver under herredsfogedens opsyn. Det var et prestigefyldt

hverv

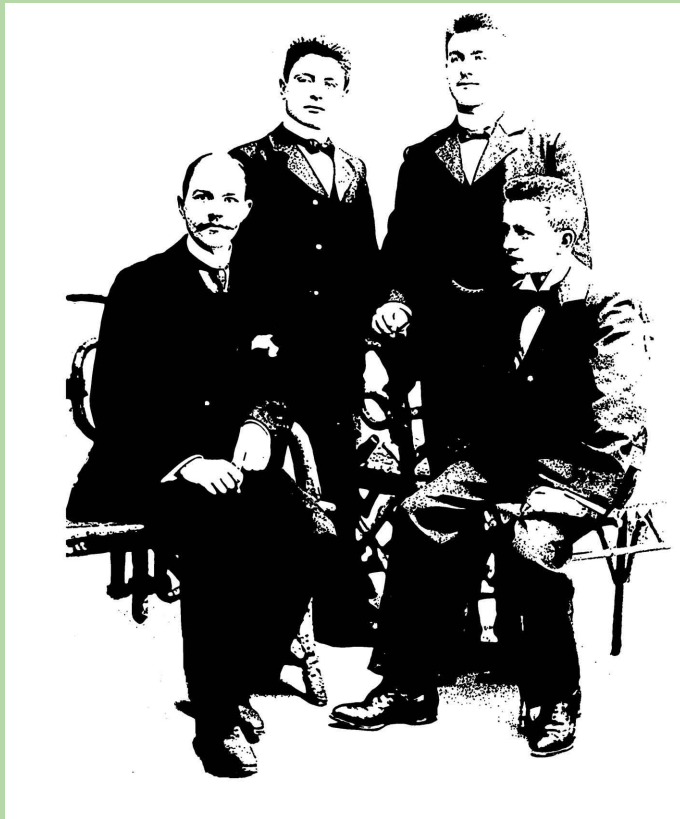
Funktionen som sognefoged blev ophævet i 1973

1803: Indførelse af en **fattiglov**, der gav alle fattige ret til understøttelse, hvis de ikke kunne klare sig selv

1814: Indførelse af en **skolelov**, der betød undervisningspligt for alle børn fra de var 7 år til de blev konfirmeret

Til at administrere disse love lokalt benyttede statsmagten sine embedsmænd: **sognepræsterne**. I alle sogne blev de formænd for fattigkommission og skolekommission, som bestod af udpegede storbønder og sognefogeden

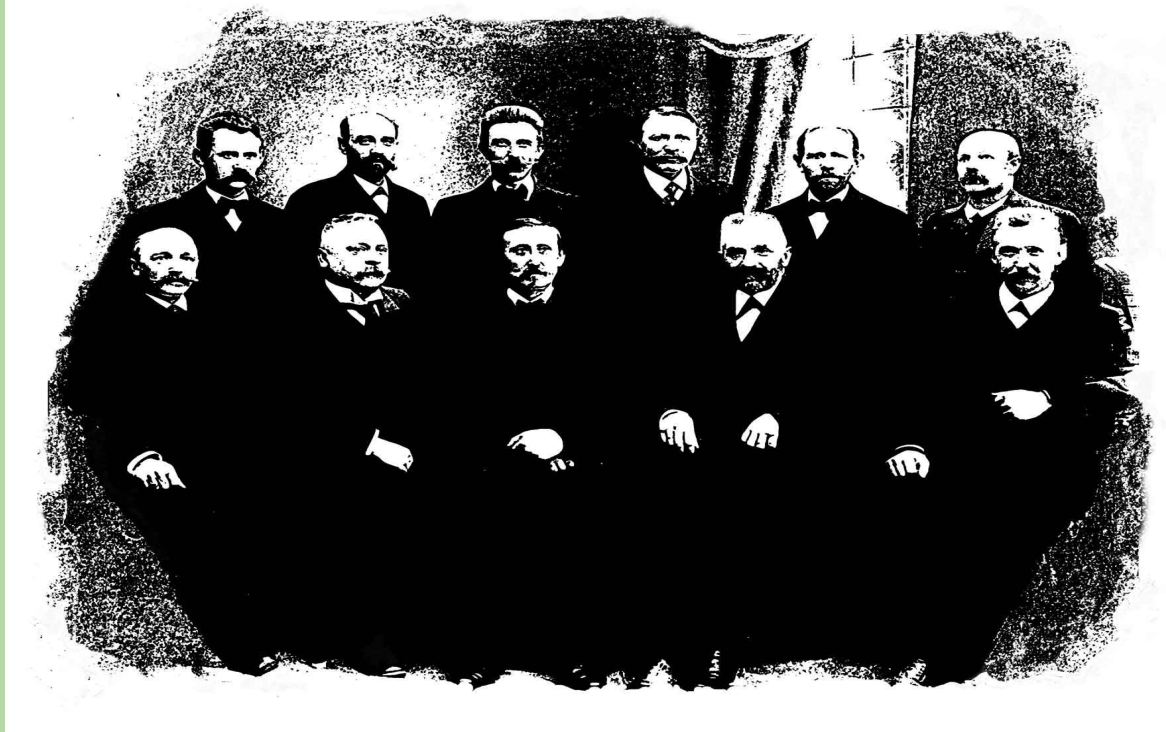
1831 kom loven om de rådgivende **stænderforsamlinger**. De etableredes for Slesvig, Holsten, Jylland og Øerne. Stænderforsamlingerne fremsatte forslag om lokalt selvstyre på landet.

Det førte til **Landkommunalloven af 1841**. Hermed fik dele af bondestanden politisk medindflydelse. I hver landkommune, der fulgte sognegrænserne, skulle der vælges et **sogneforstanderskab**.

Sogneforstanderskabet tog sig af alt, hvad der vedrørte skoler, fattige og veje i sognet. Sognepræsten og sognets største jordbesidder var fødte medlemmer.

Udover de fødte medlemmer skulle sogneforstanderskabet bestå af 4-9 medlemmer valgt af de borgere, der kunne opfylde betingelserne for valgret og valgbarhed. For at være vælger og valgbar til sogneforstanderskabet gjaldt bl.a. følgende betingelser:

Man skulle være mand og mindst 25 år gammel samt eje mindst 1 tønde hartkorn ager og eng eller 2 tdr. skov- eller mølleskyld.

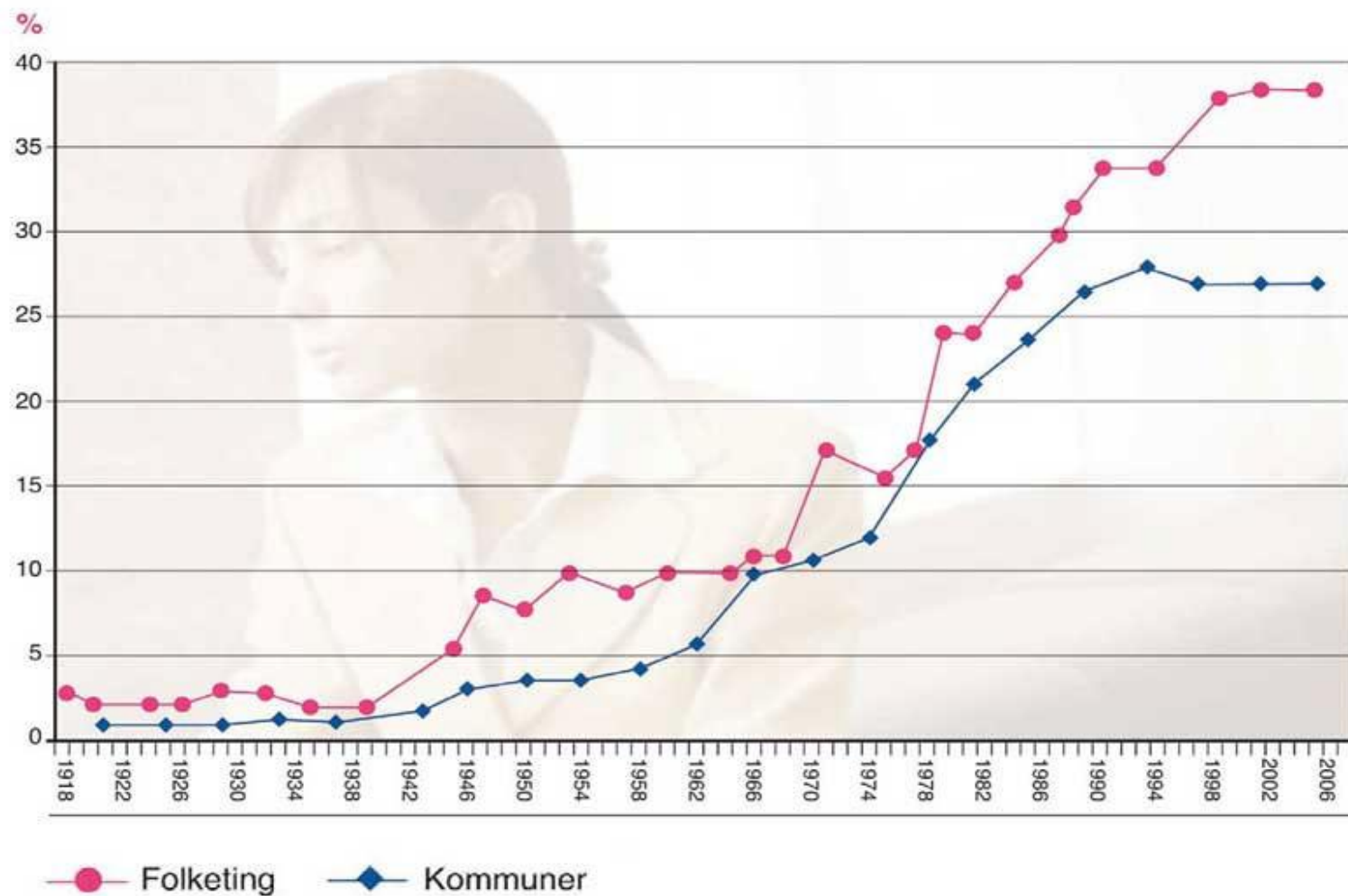

I **1868** kommer der en ny lov om landkommuner, og det lokale styre kaldtes nu **sogneråd**
Udover de førnævnte opgaver tog sognerådene sig også af andre lokale opgaver
Rådet valgte selv formand og næstformand

Sognerådene var underlagt amtsrådet, som havde opsyn med økonomien

Kvinders repræsentation i
kommuner og Folketing 1918-
2006:

<http://www.kvinfo.dk/side/876/>

I **1908** blev valgretten til sognerådene udstrakt til at gælde **alle over 25 år**
– både mænd og kvinder.